

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра юридичної психології

Назва навчальної дисципліни	Психологія управління (Psychology of Management)
Науково-педагогічний працівник	професор кафедри Охріменко Іван Миколайович
Профайл викладача	 <p>Охріменко Іван Миколайович Посада: професор Вчений ступінь: доктор юридичних наук E-mail: k015@naiau.kiev.ua Робоче місце: м. Київ, пл. Солом'янська, 1, каб.529 Профайл викладача: https://scholar.google.com.ua/citations?user=bawVT7UAAAAJ&hl=ru&authuser=1</p>
Контактний тел.	(044) 520-08-89
E-mail:	k015@naiau.kiev.ua
Консультації	Очні консультації: щоп'ятниці з 14.00 до 16.30 відповідно до графіка чергування викладача. On-line – консультації: електронна пошта.

Коротка анотація до навчальної дисципліни

Дисципліна “Психологія управління” вивчає психологічні закономірності та механізми опосередкування управлінської діяльності керівника організацій та установ, детермінанти прийняття та реалізації управлінських рішень. Вона спрямована на оптимізацію вирішення професійних завдань керівником організації з урахуванням психологічних чинників і детермінант, на використання управлінських технологій впливу на особистість і групу як об'єкти професійної діяльності.

Практичні проблеми управління виробничими та соціальними структурами як складного соціального явища неоднозначні. Вони зумовлені багатьма закономірностями та зв'язками, в тому числі психологічними. Місце психології в теорії і практиці управління визначається тим, що всяке управління – це, врешті-решт, керівництво людьми. Психологія управління (менеджменту) має свій предмет – вона вивчає структуру керованої організації, поведінку керівного складу організації, підлеглих йому осіб, їх взаємозв'язки та взаємозалежності. Останнє зумовлюється цілями, що досягаються під час здійснення управлінської діяльності, її завданнями, мотивами та результатами, а також особливостями функціонального, організаційно-технологічного та ресурсного забезпечення.

Метою викладання навчальної дисципліни «Психологія управління» є оволодіння фахівцем-практиком знаннями в галузі психології управління, спрямованими на всебічне удосконалення діяльності з вирішення професійних завдань в ситуаціях необхідності організувати, регулювати та підпорядковувати поведінку окремих осіб та соціальних груп у визначеному регламенті. Вивчення

даного курсу надає можливість здобувачам вищої освіти оволодіти системою науково-психологічних знань щодо особливостей здійснення професійної діяльності керівника відповідного рівня, застосування методів і прийомів її організації, визначення напрямів ефективності управління персоналом. Теоретичні знання та практичні вміння, засвоєні в процесі вивчення дисципліни «Психологія управління», сприяють формуванню у здобувачів вищої освіти професійно важливих якостей особистості управління.

Основним завданням вивчення дисципліни “Психологія управління” є створення умов для опанування здобувачами вищої освіти знань, вмінь та навичок практичного використання психологічних чинників і детермінант доцільного управління поведінкою особистості та соціальних груп, розуміння їх ролі при вирішенні організаційно-управлінських проблем і завдань професійної діяльності.

Формат навчальної дисципліни.

Навчальна дисципліна «Психологія управління» проводиться в заочному форматі, має чітку структуру, завдання і систему оцінювання.

Форми та методи навчання – *словесні методи* (лекція, розповідь-пояснення), *наочні* (ілюстрація), *практичні* (репродуктивні, проблемно-пошукові, інтерактивні (дискусія); інформаційні й евристичні, складання коментованої схеми навчального питання, метод термінологічного вправлення.

Система підсумкового контролю – застосовується 100-бальна шкала оцінювання, а також національна система (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) та система ECTS (A, B, C, D, E, F, FX). *Методи підсумкового контролю*: усна відповідь або тестування.

Пререквізити: Філософія управління, Прикладна логіка.

Постреквізити: Концептуальні підходи теорії управління, Публічне адміністрування, Кадровий менеджмент та сучасні технології роботи з персоналом.

Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Інтегральна компетентність. Здатність розв’язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК02. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК08. Формування «soft skills»: *індивідуальних*: тайм-менеджмент; гнучкість/здібність адаптуватися; організація простору; властивість приймати рішення та вирішувати проблеми; вміння чітко ставити завдання і формулювати цілі; позитивне мислення та оптимізм; *комунікативних*: креативність; логіка; менеджмент знань та інформації; навички міжособистісних відносин; зрозуміло формувати думки; взаємодія з різними типами людей; відповідати аргументовано, зрозуміло, вчасно і ввічливо; готувати та робити якісні презентації; вміння працювати в команді; *управлінських*: письменницькі навички; уміння вирішувати проблемні ситуації.

Фахові компетентності:

ФК01. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.

ФК10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

ДФК12. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи управління та адміністрування.

Програмні результати навчання:

ПРН01. Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень.

ПРН06. Здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проектами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи та технології, міжнародний досвід при проектуванні та реорганізації управлінських та загальноорганізаційних структур.

ДПРН14. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

Перелік компетентностей, розвитку яких сприяє вивчення навчальної дисципліни**На рівні знань здобувачі вищої освіти мають засвоїти:**

✓ історико-гносеологічні основи та методологічне підґрунтя соціального управління, сучасного стану сформованості психології управління персоналом в Україні та індустріально розвинених країнах;

✓ можливості застосування теорії менеджменту на етапі реформування правових відносин в державі;

✓ психолого-управлінську складову загальної психологічної культури керівника організації, сутність закономірностей і механізмів соціального менеджменту у становленні суспільної та індивідуальної правосвідомості, психологічної детермінації правової ідеології суспільства;

уявлення щодо нормативно-регулятивних параметрів загально-соціальних та індивідуально-психологічних складових поведінки особистості, щодо впливу управлінських заходів на формування групової поведінки.

На рівні навичок і вмінь здобувачі вищої освіти мають:

✓ використовувати технології психолого-управлінських методів організації поведінки осіб і спільнот з метою підвищення рівня професійної майстерності;

✓ застосовувати психологічні знання щодо оптимізації структурно-системних параметрів управління персоналом організації, їх психологічну детермінацію та зумовленість;

✓ володіти навичками психологічного супроводження функцій управління персоналом організації при найкращому їх сполученні з соціально-виховною функцією та урахуванні психологічних наслідків практики управління;

✓ використовувати психологічні технології оптимізації структури управлінської компетентності керівника установи, психологічних вмінь її удосконалення;

✓ сприяти формуванню готовності керівника організації до нововведень, творчого та ініціативного підходу до вирішення управлінських завдань в сфері професійної діяльності організації.

Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	4 год.
семінарські заняття	6 год.
самостійна робота	50 год.

Ознаки навчальної дисципліни:

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Рік навчання здобувачів вищої освіти	Нормативний/вибірковий
2020/2021	1	Публічне управління та адміністрування	1	нормативний (Н)

Схема навчальної дисципліни

Тема заняття, кількість годин план заняття, тези	Вид навчального заняття	Необхідне обладнання	Ресурси в Інтернеті, література	Права та обов'язки здобувачів під час проведення навчального заняття	Перелік необхідних завдань, які мають виконати здобувачі на занятті	Бал (оцінки)	Примітки
<p>Т.1. Концепції та підходи дослідження управління (менеджменту) в професійній діяльності організації (2 год.)</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Менеджмент як система. 2. Основні зарубіжні та вітчизняні теорії менеджменту. 3. Загальна характеристика системи менеджменту в діяльності організації. 	Лекція	Ноутбук, проектор	https://mon.gov.ua/ua https://www.naiiau.kiev.ua/ http://www.nbuuv.gov.ua/ http://nplu.org/	Отримання якісних освітніх послуг; справедливе та об'єктивне оцінювання; виконувати вимоги освітньої програми.	Засвоїти теоретичний матеріал		
<p>Т.1. Концепції та підходи дослідження управління (менеджменту) в професійній діяльності організації (2 год.)</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та основні структурні елементи менеджменту. 2. Основні зарубіжні та вітчизняні теорії менеджменту. 3. Загальна характеристика системи та контурів менеджменту в діяльності організації. 	Семінар		https://www.naiiau.kiev.ua/ http://www.nbuuv.gov.ua/ http://nplu.org/	Поважати гідність, права, свободи та законні інтереси учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм тощо.	Відтворити навчальний матеріал у межах плану; змоделювати ситуації використання одержаних знань у практичній діяльності психолога.	Від 2 до 5.	

<p>Т.2. Психологічні характеристики основних управлінських функцій в діяльності організації (2 год.)</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структурно-функціональний підхід як принцип організації менеджменту. 2. Характеристика основних функцій управління. 3. Функціональний зміст діяльності керівника організації 	Семінар		https://www.naiiu.kiev.ua/ http://www.nbuu.gov.ua/ http://nplu.org/	Справедливе та об'єктивне оцінювання; виконання вимог освітньої програми.	Відтворити навчальний матеріал у межах плану; змодельовати ситуації використання одержаних знань у практичній діяльності психолога.	Від 2 до 5.	
<p>Т.3. Психологічні особливості особистості керівника як менеджера організації. Стиль керівництва та імідж керівника (2 год.)</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особистість керівника організації як суб'єкта менеджменту. 2. Стиль керівництва організацією. 3. Формування іміджу керівника. 	Лекція	Ноутбук, проектор	https://www.naiiu.kiev.ua/ http://www.nbuu.gov.ua/ http://nplu.org/	Поважати гідність, права, свободи та законні інтереси учасників освітнього процесу, дотримуватися вимог освітньої програми тощо.	Засвоїти теоретичний матеріал		
<p>Т.3. Психологічні особливості особистості керівника як менеджера організації. Стиль керівництва та імідж керівника (2 год.)</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особистість керівника організації як суб'єкта менеджменту. Управлінська компетентність як система внутрішніх ресурсів особистості. 2. Лідерство та керівництво. Роль керівника у формуванні організації. 3. Формування іміджу і його вплив на ефективність менеджменту. 	Семінар		https://www.naiiu.kiev.ua/ http://www.nbuu.gov.ua/ http://nplu.org/	Отримання якісних освітніх послуг; поважати гідність, права, свободи та законні інтереси учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм тощо.		Від 2 до 5.	

ОСНОВНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

1. Бандурка А. М., Бочарова С. П., Землянская Е. В. Психология управления: учебное пособие. – Харьков, Титул, 2007. – 532 с.
2. Бандурка О. М. Основи управління в органах внутрішніх справ України: теорія, досвід, шляхи вдосконалення / Бандурка О. М. – Х. : Основа 2014. – 438 с.
3. Барко В. І., Ірхін Ю. Б., Никифорчук Д.Й., Підюков П.П. Управління персоналом органів внутрішніх справ (психолого-педагогічний аспект).

Навчальний посібник. – К.: Київський юридичний інститут, 2005.

4. Барко В.І., Клачко В.М., Волошина О.В., Остафійчук Т.В. Психологія управління: Курс лекцій. – Київ: АУ МВС, 2009. – 123 с.

5. Беженар Г. Д. Психолого-педагогічні умови розвитку професійної компетентності сучасного керівника / Г. Д. Беженар // Проблеми екстремальної та кризової психології : зб. наук. праць. Вип. 3. Ч. 1. / гол. ред. Л. А. Перелигіна. – Харків : УЦЗУ, 2007. – С. 68 – 76.

6. Верещагіна Л. А., Карелина И. М. Психология потребностей и мотивация персонала / Л. А. Верещагіна, И. М. Карелина. – Х. : Изд-во Гуманитарный центр, 2002. – 152 с.

7. Войтович Н. О. Проблеми організаційного клімату у вищому закладі освіти / Н. О. Войтович // Практична психологія та соціальна робота. – К., 2002. – № 10 – С. 6 – 10.

8. Державне управління : [навч. посіб.] / А.Ф. Мельник, А. Ю. Расіна, О.Ю. Оболенський; ред. А. Ф. Мельник. – К. : Знання-Прес, 2013. – 343 с.

9. Друкер П.Ф. Рынок: как выйти в лидеры. Практика и принцип [Текст] / П.Ф. Друкер. – М.: Вильямс, 2004.

10. Кабаченко Т.С. Психология управления [Текст]: учеб. Пособие для вышш. учеб. заведений / Т.С. Кабаченко. – М.: Пед. о-во России, 2001.

11. Казмиренко В. П. Социальная психология организаций: [монографія] / В. П. Казмиренко. – К. : МЗУУП, 1993. – 384 с.

12. Карамушка Л. М. Психологія управління закладами середньої освіти : [монографія] / Л. М. Карамушка. –К. : Ніка-Центр, 2000. – 332 с.

13. Казміренко Л.І. Система і структура юридичної психології // Філософські, методологічні та психологічні проблеми права: тези науково-практичної конференції (м. Київ, 28 січня 2009 р.). – К., 2008. – С. 68-71.

14. Кирхлер Э., Родлер К. Мотивация в организациях. Психология труда и организационная психология. Т. 1. Харьков, 2003. – 144 с.

15. Климов Е.А. Психология профессионального самоопределения [Текст] / Е.А. Климов. – Ростов н/Д: Феникс, 1996.

16. Кокарев Н.В. Основы менеджмента / Н.В. Кокарев. М.: Эксмо, 2005.

17. Крушельницька О. В. Управління персоналом :[навч. посіб.] / Крушельницька О. В., Мельничук Д. П. – К., «Кондор», 2013. – 358 с.

18. Кухта Б. Політичні еліти і лідерство : навч. посіб. / Б. Кухта, Н. Теплоухова. Львів, 1995. 199 с.

19. Магура М.И. Управление мотивацией персонала [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.maguru.ru/articles/motivation.html>

20. Орбан-Лембрик С.О. Психологія управління. Львів, Просвіта, 2005. 476 с.

21. Організація роботи керівника міськрайліноргану внутрішніх справ України: управлінський та психолого-педагогічний аспекти : навч.-метод. посіб. / [кол. авт. : І. В. Коруля, Н. В. Лигун, І. М. Охріменко та ін.]. – К. : Нац. акад. внутр. справ, 2014. – 278 с.

22. Организационная психология / под ред. Г. В. Суходольского. – Харьков : Издательство : Гуманитарный Центр, 2004. – 456 с.

23. Охріменко І. М. Оцінка ефективності діяльності органів і підрозділів Національної поліції України: погляд на проблему / І. М. Охріменко. Підприємництво, господарство і право. 2016. № 11(249). С. 139–144.

24. Роль керівника ОВС у комплексному використанні сил та засобів під час

охорони громадського порядку: навч.-метод. посіб. / [Авт. кол. : В. В. Сокурєнко, І. М. Охрієнко, Д. О. Александров та ін.]. – К. : ТОВ «МП Леся», 2015. – 104 с.

25. Петрова Ю. Десять моделей жизни организации. Трудности интеграции [Текст] / Е. Моргунов, Ю. Петрова // Управление персоналом. – 2004. – № 9.

26. Психологія управління / В. В. Шпалінський, К. А. Помазан. Харків, 2002. 222 с.

27. Психологічне забезпечення оперативно-службової діяльності працівників міліції. Частина 5. Психологія управлінської діяльності органів внутрішніх справ. Навч.-метод. посібник / Д.О. Александров, О.В. Давидова, За заг. ред. Я.Ю. Кондратьєва. К. : Нац. акад. внутр. справ України, 2004.

28. Урбанович А. А. Психология управления: Учебное пособие. – Мн.: Харвест, 2003. – 640 с.

29. Фролов С.С. Социология организаций [Текст]: учеб. / С.С. Фролов. – М.: Гардарики, 2001.

30. Шакурова З. А. Управление персоналом: учебное пособие / З. А. Шакурова, Л. П. Паршукова, Н. В. Маркус. Челябинск: Издательский центр ЮУрГУ, 2010. С. 57–59.

31. Шейн Э. Организационная культура и лидерство [Текст] / Э. Шейн. – СПб.: Питер, 2002.

32. Юридична психологія: підручник / Александров Д.О., Андросюк В.Г., Казміренко Л.І. та ін.: заг. ред. Л.І. Казміренко, Є.М. Моїсеєва. – Вид. 2-є, доопр. та доп. – К.: КНТ, 2008. – 352 с.

33. Юридична психологія. Альбом схем з коментарями / Александров Д.О., Андросюк В.Г., Казміренко Л.І. та ін.: заг. ред. Л.І. Казміренко, Є.М. Моїсеєва. – Вид. 3-є, доопр. та доп. К.: КНТ, 2008. 152 с.

34. Юридична психологія: словник / Александров Д.О., Андросюк В.Г., Казміренко Л.І. та ін.: заг. ред. Л.І. Казміренко, Є.М. Моїсеєва. – Вид. 2-ге, уточ. та доп. – К.: КНТ, 2008. – 224 с.

35. Юридична психологія: практикум / за заг. ред. Л.І. Казміренко. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2010. – 190 с.

36. Barko, V., Okhrimenko, I., Ostapovich, V., Medvediev, V., & Sprynchuk, S. (2020). Professional psychological potential of a modern police manager as the basis for the formation of an effective managerial system. *International Journal of Applied Exercise Physiology*, 9(11), 203-214. Retrieved from: <http://www.ijaep.com/index.php/IJAE/article/view/1196>.

37. Boiko-Buzyl, Y., Okhrimenko, I., Sprynchuk, S., Okhrimenko, S., Bloschynskiy, I., Piankivska, L. (2021). Characteristics of Indicators of Professional and Personal Development of Modern Leaders of Law Enforcement Agencies. *Journal of Contemporary Issues in Business and Government*, Vol. 27, No. 3, 244-249. DOI: 10.47750/cibg.2021.27.03.035

38. Patterson, G. T., Chung, I. W., & Swan, P. W. (2014). Stress management interventions for police officers and recruits: a meta-analysis. *Journal of Experimental Criminology*, 10, 487-513. <http://dx.doi.org/10.1007/s11292-014-9214-7>.

Ресурси:

<https://mon.gov.ua/ua>

<https://www.naiou.kiev.ua/>

<http://www.nbuu.gov.ua/>

<http://nplu.org/>

Технічне та програмне забезпечення/обладнання. Пакет програмних продуктів Microsoft Office; мультимедійний проектор, комп'ютер, інтерактивні дошки. Проведення занять з використанням мультимедійної установки, що надає ілюстративності під час висвітлення окремих прикладних аспектів психолого-педагогічного супроводження процесу управління персоналом.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання. Дисципліна сформована та викладається відповідно до вимог Положення про академічну доброчесність у Національній академії внутрішніх справ, яке було розроблено на основі українського та світового досвіду етичної нормотворчості. Даний документ затверджений Вченою радою Національної академії внутрішніх справ (протокол № 5 від 27.03.2018) та введений в дію наказом ректора Академії (наказ № 422 від 30.03.2018). Згідно його положень члени наукової спільноти у своїй діяльності керуються нормами та правилами етичної поведінки та професійного спілкування, зважають на принципи та умови дотримання академічної доброчесності.

Оцінювання результатів навчання

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни		<i>участь в роботі впродовж занять, у тому числі опрацювання завдань самостійної підготовки / залік – 60/40</i>	
Вимоги до письмової роботи (за умови наявності)		<i>не передбачається</i>	
Семінарські заняття		<i>під час семінарських занять здобувачів відбувається опрацювання навчальних питань у межах плану, а також вивчення окремих розділів дисципліни під керівництвом викладача.</i>	
Умови допуску до підсумкового контролю		<i>за умови засвоєння визначеного науково-педагогічним працівником обсягу навчального матеріалу, виконання поточних завдань.</i>	
Аудиторна робота (поточне накопичення балів)	Підсумковий контроль		Підсумкова кількість балів
	Залік		
Мах 60%	Мах 40%		Мах 100%

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74		D	непогано
60-65	задовільно	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу